

Σημειώσεις για τον Γιώργο Μοιραγέτη
Ε' του Γιώργου Βαβελήδη.
Πάρις Σπάρτης 2020.

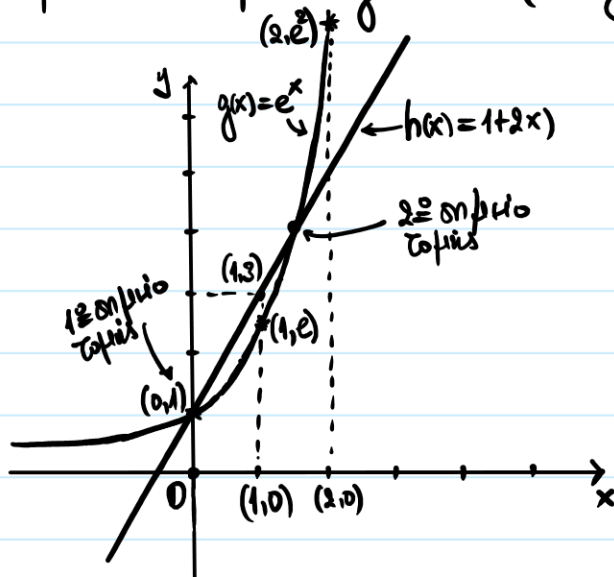
-1-

Θέμα 2 / Ιούνιος 2019

1ος τρόπος με
χρήση θεωρημάτων
παραγώγων

$$f(x) = e^x - 1 - 2x = \underbrace{e^x}_{g(x)} - \underbrace{(1+2x)}_{h(x)} \Leftrightarrow f(x) = g(x) - h(x)$$

Επομένως, οι ρίζες της συνάρτησης $f(x)$ (δηλαδή $f(x)=0$) είναι στην ουσία τα κοινά σημεία των συναρτήσεων $g(x)$ & $h(x)$ (δηλ. $g(x)=h(x) \Leftrightarrow g(x)-h(x)=0$)

$$h(x) = 1 + 2x$$

$x=0, h(0)=1 \rightarrow (0,1)$
$x=1, h(1)=3 \rightarrow (1,3)$
$x=2, h(2)=5 \rightarrow (2,5)$

$$g(x) = e^x$$

$x=0, g(0)=1 \rightarrow (0,1)$
$x=1, g(1)=e \rightarrow (1,e)$
$x=2, g(2)=e^2 \rightarrow (2,e^2)$

Η $f(x)$ όπως μπορούμε να δούμε από το παραπάνω διαγράμμι, έχει μοναίκα δύο ρίζες, αφού οι συναρτήσεις $g(x)$ & $h(x)$ τέμνονται μοναίκα σε δύο σημεία. Το 1ο σημείο τομής είναι προφανώς το σημείο $(0,1)$, ενώ το 2ο σημείο τομής έχει τετμημένη $x \in [1,2]$.

2ος τρόπος με
χρήση θεωρημάτων

Μια προφανής ρίζα της $f(x) = e^x - 1 - 2x$ είναι το $x=0$, αφού $f(0)=0$.
Χρησιμοποιούμε το Θεώρημα Βολζενο στο $[1,2]$.

• Η $f(x)$ είναι συνεχής στο $[1,2]$ ως πρός τις εκθετικές & πολυωνυμικές, οι οποίες συνεχείς συναρτήσεις στο ίδιο διάστημα $[1,2]$.

$$\begin{aligned} \Delta & f(1) = e^1 - 1 - 2 \cdot 1 = e - 3 < 0 \Rightarrow f(1) \cdot f(2) < 0 \\ & f(2) = e^2 - 1 - 4 = e^2 - 5 > 0 \end{aligned}$$

Άρα, υπάρχει τουλάχιστον μία ρίζα x^* της $f(x)$ στο $(1,2)$.

Hint: Με Βολζενο δίνουμε την ύπαρξη & με μονοτονία την μοναδικότητα της ρίζας

-2-

Παρατηρούμε όπως ότι:

$$f(x) = e^x - 1 - 2x$$

$$\Rightarrow f'(x) = e^x - 2$$

$$\text{ε: } f'(x) = 0 \Leftrightarrow e^x - 2 = 0 \Leftrightarrow e^x = 2 \Leftrightarrow x = \ln 2 \Leftrightarrow x \approx 0.693$$

x	$-\infty$	0.693	1	2	$+\infty$
$f'(x)$	-	0	+	+	+
$f(x)$	$\searrow$		$\nearrow$	$\nearrow$	$\nearrow$

Δηλ. η $f(x)$ είναι γι. αύξουσα στο $[1, 2]$.

Άρα η $f(x)$ έχει μοναδική ρίζα $x^* \in [1, 2]$.

(b) Εφαρμόζουμε 3 βήματα της μεθόδου της Διχοτόμησης στο διάστημα $[1, 2]$

n	a_n	b_n	$f(a_n)$	$f(b_n)$	$x_n = \frac{a_n + b_n}{2}$	$f(x_n)$
0	$a_0 = 1$	$b_0 = 2$	$f(a_0) = -0.282$	$f(b_0) = 2.289$	$x_0 = \frac{1+2}{2} = 1.5$	$f(x_0) = 0.482$
1	$a_1 = 1$	$b_1 = 1.5$	$f(a_1) = -0.282$	$f(b_1) = 0.482$	$x_1 = \frac{1+1.5}{2} = 1.25$	$f(x_1) = -0.01$
2	$a_2 = 1.25$	$b_2 = 1.5$	$f(a_2) = -0.01$	$f(b_2) = 0.482$	$x_2 = \frac{1.25+1.5}{2} = 1.375$	$f(x_2) = 0.205$

Δ για $n=0$:

$$a_0 = 1, b_0 = 2, f(1) = e^1 - 1 - 2 = e - 3 = -0.282, f(2) = e^2 - 1 - 4 = e^2 - 5 = 2.289$$

$$x_0 = 1.5, f(1.5) = e^{1.5} - 1 - 3 = e^{1.5} - 4 = 0.482$$

Δ για $n=1$:

$$f(1.25) = e^{1.25} - 1 - 2.5 = e^{1.25} - 3.5 = -9.657 \cdot 10^{-3} = -0.009657 \approx -0.01$$

Δ για $n=2$:

$$x_2 = 1.375$$

Finishing point $\rightarrow$

$\leftarrow$ Η τελευταία προσέγγιση της διχοτόμησης

Στη συνέχεια εφαρμόζουμε τη μέθοδο Newton-Raphson με ανοχή σφάλματος 10^{-3} .

Starting point

n	x_n	$f(x_n)$	$f'(x_n)$	$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)}$	$\epsilon_{n+1} = x_{n+1} - x_n $
0	$x_0 = 1.375$	$f(x_0) = 0.205$	$f'(x_0) = 1.955$	$x_1 = 1.270$	$\epsilon_1 = x_1 - x_0 = 0.105$
1	$x_1 = 1.270$	$f(x_1) = 0.020$	$f'(x_1) = 1.560$	$x_2 = 1.257$	$\epsilon_2 = x_2 - x_1 = 0.013$
2	$x_2 = 1.257$	$f(x_2) = 0.001$	$f'(x_2) = 1.515$	$x_3 = 1.256$	$\epsilon_3 = x_3 - x_2 = 0.001$
3	$x_3 = 1.256$	$f(x_3) = -0.001$	$f'(x_3) = 1.511$	$x_4 = 1.2561$	$\epsilon_4 = x_4 - x_3 = 0.0001$

Finishing point

Δ Για $n=0$:

$$x_0 = 1.375, f(1.375) = e^{1.375} - 1 - 2 \cdot 1.375 = 0.205, f'(1.375) = e^{1.375} - 2 = 1.955$$

$$x_1 = 1.375 - \frac{0.205}{1.955} = 1.270$$

$$f(x) = e^x - 1 - 2x$$

$$f'(x) = e^x - 2$$

Δ Για $n=1$

$$f(1.270) = 0.020$$

Επομένως, δείχνεται ότι με ανοχή $< 10^{-3}$ ότι η προσέγγιση της ρίζας x^* της $f(x)$ βρίσκεται στο $[1, 2]$ είναι η εφής: $x = 1.251$

(b).

(i) $x_{n+1} = \phi_1(x_n) = \frac{e^{x_n} - 1}{2}$ με $\phi(x) = \frac{e^x - 1}{2}$, για $x \in [1, 2]$

Για να ελέγξουμε τη σύγκλιση της παραπάνω επαναληπτικής μεθόδου (b), ελέγχουμε την ισχύ του κριτηρίου σύγκλισης της μεθόδου του σταθερού σημείου, ελέγχοντας τις παρακάτω συνθήκες:

Συνθήκη 1.
 $\phi([1, 2]) \subseteq [1, 2]$

ε

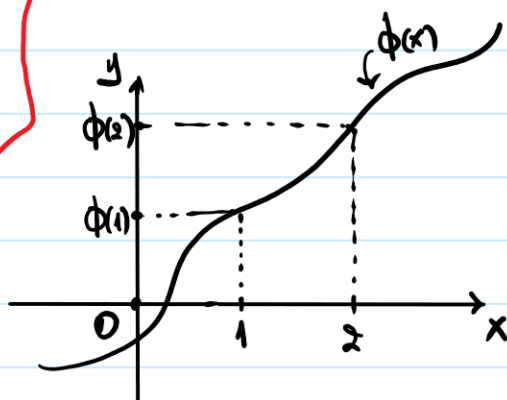
Η ϕ είναι συστολή με σταθερά $L < 1$, δηλ. ισχύουν τρι εφής:

$$\phi \in C^1[1, 2] \Leftrightarrow \phi' \text{ είναι συνεχής στο } [1, 2]$$

$$L = \max_{x \in [1, 2]} |\phi'(x)| < 1$$

Συνθήκη 2.

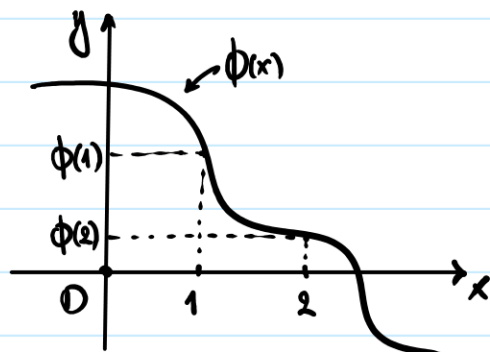
-4-

$$\text{π.ο.}\phi = [1, 2]$$

$\phi: \nearrow$

$$\sigma.\tau.\phi = \phi([1, 2]) = [\phi(1), \phi(2)]$$

$$\text{π.ο.}\phi = [1, 2]$$

$\phi: \searrow$

$$\sigma.\tau.\phi = \phi([1, 2]) = [\phi(2), \phi(1)]$$

$$\Delta \quad \boxed{\phi(x) = \frac{e^x - 1}{2}}, \text{ για } x \in [1, 2]$$

$$\boxed{\phi'(x) = \frac{e^x}{2}}, \text{ για } x \in [1, 2]$$

x	0	1	2
$\phi'(x)$	+	+	+
$\phi(x)$	$\nearrow$	$\nearrow$	$\nearrow$

Δηλ. η $\phi(x) = \frac{e^x - 1}{2}$ είναι γν. αύξουσα στο $[1, 2]$.
Οπότε, ισχύει ότι $\phi([1, 2]) = [\phi(1), \phi(2)]$
 $= \left[\frac{e^1 - 1}{2}, \frac{e^2 - 1}{2}\right]$

Όμως, παρατηρούμε ότι:

$$\phi([1, 2]) = \left[\frac{e-1}{2}, \frac{e^2-1}{2}\right] \cong [0.859, 2.985] \not\subset [1, 2]$$

Δηλαδή, δεν ισχύει η Σωστή 1 ε'έτσι η μέθοδος 10κ) δεν συζητιέται για $x \in [1, 2]$.

(ii). Οφέλη.

~~1~~